

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom dňa 17. júna 2009 v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Kanderu a sudcov JUDr. Pavla Tomana a JUDr. Pavla Farkaša v trestnej veci proti obvinenému **M. T.**, pre zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. a iné, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 3 To 13/2008 zo dňa 6. marca 2008 rozhodol

t a k t o :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného **M. T. sa o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením krajský súd podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie obvineného **M. T.** podaného proti rozsudku Okresného súdu v Prievidzi zo dňa 16. januára 2008, sp. zn. 3 T 28/2007, ktorým bol obvinený uznaný vinným zo spáchania zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. a/ Tr. zák. a prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a/ s poukazom na ustanovenie § 138 písm. d/ Tr. zák. Za to mu bol uložený podľa § 199 ods. 2 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere jedenásť rokov so zaradením pre výkon trestu do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia (podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák.).

Obvinený **M. T.** podal proti uzneseniu krajského súdu prostredníctvom obhajcu dovolanie, uplatniac dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. i/, písm. j/ Tr. por., teda s odôvodnením, že napadnutému rozhodnutiu predchádzalo konanie v ktorom bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, z dôvodu, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití

iného hmotnoprávneho ustanovenia ako aj, že odvolací súd zamietol odvolanie podľa § 316 ods. 1, hoci na to neboli splnené zákonné dôvody.

Obvinený v odôvodnení dovolania vyjadril predovšetkým názor, že súdy oboch stupňov opreli svoje skutkové závery o zistenia vykonané v prípravnom konaní. Vyšetrovateľ sa však dopustil hrubých pochybení a konal v rozpore s ustanovením § 2 ods. 10 Tr. por. najmä tým, že ukončil vyšetrovanie predčasne, nevykonajúc všetky potrebné a dostupné dôkazy a tak rozhodol na základe neúplných skutkových podkladov. Vyjadril názor, že vyšetrovateľ pochybil, keď nenariadil expertízu doličných predmetov ako aj, že svedkovia, resp. poškodená neboli riadne pred výsluchmi poučení, pričom ich výsluchy boli vedené tak, aby vyzneli v jeho neprospech.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. obvinený dôvodil porušením zákonných ustanovení o povinnej obhajobe. Podľa jeho názoru mal mu byť ustanovený obhajca už pri vznesení obvinenia dňa 23. augusta 2006 z dôvodov ustanovenia § 37 ods. 1 písm. a/, písm. c/, § 37 ods. 2 Tr. por., a to s poukazom na skutočnosť, že už na začiatku vyšetrovania bolo zrejmé, že pri ukladaní trestu by prichádzalo do úvahy použitie asperácie podľa § 42 ods. 1 Tr. zák., a teda hrozilo mu uloženie trestu ako pri obzvlášť závažnom zločine. Keďže pri úkonoch vyšetrovateľa vykonaných po vznesení obvinenia (dňa 23., 24. a 25. augusta 2006) nemal obvinený ustanoveného obhajcu, tieto úkony považuje za nezákonné a procesne neúčinné.

V ďalšej časti odôvodnenia dovolania obvinený namietal porušenie ustanovenia § 293 ods.6, ods. 9 Tr. por. pri rozhodovaní o jeho väzbe.

V záverečnej časti odôvodnenia dovolania (označenej ako ad/5) obvinený prezentoval názor, že okresný súd pri ukladaní trestu nesprávne použil sprísňujúce ustanovenie § 38 ods. 5 Tr. zák., čím bol porušený zákaz retroaktivity, keďže toto by bolo možné len pri opätovnom spáchaní zločinu po nadobudnutí účinnosti Trestného zákona č. 300/2005 Z.z., teda po 1. januára 2006.

Z uvedených dôvodov obvinený navrhol aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trenčíne i rozsudok Okresného súdu v Prievidzi zrušil a vec vrátil tomuto súdu aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predovšetkým skúmal či majú podané dovolania všetky obsahové a formálne náležitosti, či sú prípustné a či boli podané oprávnenými osobami a pritom dospel k nasledujúcim záverom:

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolaním možno napadnúť len právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená. V posudzovanom prípade je napadnutým rozhodnutím uznesenie Krajského súdu v Trenčíne ako odvolacieho súdu, ktorým bolo zamietnuté odvolanie obvineného M. T., podané proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bol uznaný vinným a bol mu uložený trest. Proti takémuto druhu rozhodnutia je dovolanie prípustné. Dovolanie bolo podané obvineným prostredníctvom obhajcu, bolo preto podané osobou oprávnenou podľa § 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por. a § 373 Tr. por. K podaniu dovolaní došlo na Okresnom súde v Prievidzi, t.j. v mieste podľa § 370 Tr. por.

V dovolaní musí byť ďalej uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napadané, tak aby bolo zrejmé, v ktorej časti sa rozhodnutie napáda a aké chyby sa vytykajú rozhodnutiu alebo konaniu, ktoré rozhodnutiu predchádzalo. Obvinený poukazuje na dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., teda na to, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, ďalej na dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. teda, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. teda, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, ako aj dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por. teda, že odvolací súd zamietol odvolanie podľa § 316 ods. 1, hoci na to neboli splnené zákonné dôvody.

Obvinený v rámci svojich dovolacích námietok spochybňuje najmä zákonný priebeh prípravného konania, porušenie jeho práv na obhajobu a porušenie zákona i pri ukladaní trestu a domáha sa preto zrušenia uznesenia Krajského súdu v Trenčíne, ktorým bolo jeho odvolanie podľa § 319 Tr. por. zamietnuté.

Dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 371 písm. c/ Tr. por., je že v konaní, ktoré odsudzujúcemu rozhodnutiu predchádzalo bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu. Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii uvedeného dovolacieho dôvodu dovolací súd teda preskúmal či v predmetnom prípade boli zásadným spôsobom porušené obhajobné práva obvineného.

Z obsahu relevantných častí trestného spisu vyplýva, že trestné stíhanie proti obvinenému bolo začaté uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru zo dňa 17. augusta 2006, ČVS: ORP-646/OVK-PD-2006 a následne dňa 23. augusta 2006 bolo obvinenému vznesené obvinenie (uznesením ČVS: ORP-646/OVK-PD-2006 Md).

Uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu v Prievidzi zo dňa 25. augusta 2006, sp.zn. Tp 47/2006, bol obvinený vzatý do väzby, ktorá sa začala dňom 24. augusta 2006.

Opatrením vyššieho súdneho úradníka okresného súdu zo dňa 25. augusta 2006, sp.zn. 0Tp 577/2006, bol obvinenému podľa § 40 Tr.por. z dôvodov uvedených v § 37 ods. 1 písm. a/ Tr. por. ustanovený obhajca JUDr. L. B.

Z uvedeného teda je celkom nepochybné, že postup orgánov prípravného konania bol správny a zákonný. Nie je možné akceptovať argumentáciu dovolateľa, že dôvody povinnej obhajoby vznikli hneď po vznesení obvinenia, keďže trestné stíhanie bolo vznesené pre trestné činy, z ktorých ani jeden nie je možné považovať v zmysle ustanovenia § 11 ods. 3 Tr. zák. za obzvlášť závažný zločin (s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej desať rokov). Pre povinnú obhajobu podľa § 37 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je rozhodujúcou skutočnosťou či sa jedná o konanie o obzvlášť závažnom zločine a otázka eventuálnej možnosti ukladania trestu za použitia asperačného ustanovenia § 42 ods. 1 Tr. zák. je z tohto hľadiska irelevantnou. V posudzovanom prípade teda nepochybne vznikol dôvod povinnej obhajoby len podľa § 37 ods. 1 písm. a/ Tr. por., teda až po vzatí obvineného do výkonu väzby t.j. po 25. auguste 2006.

Z obsahu trestného spisu teda vyplýva, že procesné úkony vykonané vyšetrovateľom pred týmto dňom, i keď boli vykonané bez účasti obhajcu, boli vykonané plne v súlade so zákonom. Pokiaľ sa týka samotného výsluchu svedkyne N. T. táto bola vypočutá dňa 25. augusta 2006 síce bez prítomnosti obhajcu obvineného, avšak opätovne táto svedkyňa bola vypočutá aj na hlavnom pojednávaní (č.l. 811) a to za prítomnosti obvineného i jeho obhajcu.

Na základe uvedených zistení najvyšší súd uzatvára, že v prípravnom konaní ani v konaní pred súdmi bolo konané plne v súlade so zákonom a teda v tomto smere nemožno

konštatovať žiadne porušenie práva obvineného na obhajobu, ktoré by odôvodňovalo naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

K tejto často dôvodov dovolania obvineného dovolací súd len marginálne poznamenáva, že dovolateľ nenamietal žiadne konkrétne právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta. Také rozhodnutie vydané v prípravnom konaní, ak by ním alebo v konaní ktoré mu predchádzalo bol porušený zákon, mohol by zrušiť len Generálny prokurátor podľa § 363 Tr. por.

Obdobne, pokiaľ sa týka dovolacích námietok obvineného v súvislosti s rozhodovaním o väzbe, treba uviesť, že oprávneným subjektom na podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je podľa § 371 ods. 2 Tr. por. len minister spravodlivosti Slovenskej republiky, a to v prípade, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného zákona alebo Trestného poriadku.

Obvinený sa dopustil zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. pričom v minulosti už bol odsúdený pre trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, ktorý má v zmysle § 11 Tr. zák. č. 300/2005 Z.z. povahu zločinu. Preto pri ukladaní trestu prvostupňový súd správne a zákonne použil sprísňujúce ustanovenie § 38 ods. 5 Tr. zák., podľa ktorého pri opätovnom spáchaní zločinu sa zvyšuje dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu polovicu.

Dovolateľ ďalej oprel svoje dovolanie aj o dôvod uvedený § 371 ods.1 písm. g/ Tr. por. podľa ktorého zákonného ustanovenia je napadnuté rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Obvinený je toho názoru, že v posudzovanom prípade bolo vykonané dokazovanie iba jednostranne resp., že niektoré dôkazy neboli vykonané zákonným spôsobom (znalecký posudok z odboru psychiatrie, postup pri vrátení doličných predmetov). Dovolací súd preskúmal procesný postup vyšetrovacích orgánov i postup vo veci konajúcich súdov, pričom nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by zakladali oprávnenie konštatovať, že by k dovolateľom uvádzanému porušeniu zákona došlo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v tomto smere uzavrel, že právny názor dovolateľa nie je možné akceptovať pretože tento predstavuje prevažne iba jeho subjektívny názor a ako

taký nemôže zakladať záver o nezákonnosti vykonania týchto dôkazov. V danej súvislosti treba akcentovať, že počas trestného konania nevyšli najavo žiadne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné spochybniť správnosť odborných záverov znaleckého dokazovania.

Znalecké posudky z odvetvia psychiatrie boli vykonané ohľadom duševného zdravia obvineného a jednak aj ohľadom duševného zdravia poškodenej V. B., pričom obvinený v odôvodnení svojho dovolania nešpecifikoval ktorý z týchto znaleckých posudkov namietal. Bez ohľadu na túto skutočnosť je potrebné zdôrazniť, že odborné závery všetkých znalcov sú dostatočne presvedčivé a nie sú v rozpore s obsahom ďalších vo veci vykonaných dôkazov. Tieto dôkazy boli aj v rámci konania na súde vykonané zákonným spôsobom.

Dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 371 písm. i/ Tr. por., je že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia: správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych väd, ale nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania. Dovolanie má byť len výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd (§ 322 ods. 3, § 326 ods. 5 Tr. por.). Dovolací súd teda nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmvanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, bez toho aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie potrebných okolností prípadne potrebných na rozhodnutie o dovolaní môže vykonať dovolací súd len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Tr. por. Preto možnosti podania dovolania musia byť obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštanca.

Preto pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa. V trestnej veci obvineného M. T. to teda znamená, že pre dovolací súd je rozhodujúce skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený spáchal skutok tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorými skutkovými závermi sa stotožnil aj odvolací súd. Tieto skutkové okolnosti obsiahnuté v popise skutku potom poskytujú spoľahlivý podklad pre naplnenie všetkých zákonných znakov zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. a prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., zo spáchania ktorých trestných činov bol obvinený uznaný vinným.

Obvinený vo svojom dovolaní menovite uviedol aj dovolací dôvod podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por., teda z dôvodu, že odvolací súd zamietol odvolanie podľa § 316 ods. 1 Tr. por., hoci na to neboli splnené zákonné dôvody.

V danej súvislosti treba pripomenúť, že podľa § 316 ods. 1 Tr. por. odvolací súd zamietne odvolanie, ako bolo podané oneskorene, osobou neoprávnenou alebo osobou, ktorá sa odvolania výslovne vzdala alebo znovu podala odvolanie, ktoré v tej istej veci už predtým výslovne vzala späť.

Z napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že odvolanie obvineného M. T. bolo zamietnuté pre jeho nedôvodnosť podľa § 319 Tr. por. a nie pre niektorý z dôvodov uvedených vo vyššie citovanom ustanovení § 316 ods. 1 Tr. por. Preto dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por. je v danom prípade irelevantný.

Z uvedeného je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného, nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného M. T. na neverejnom zasadnutí odmietol.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave, 17. júna 2009

JUDr. Jozef K a n d e r a, v. r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Pavol Farkaš

Za správnosť vyhotovenia: Kristína Cíhová